

Mantelzorgbeleid

Doel: Voorwaarde voor een goede afstemming tussen mantelzorgers en professionele medewerkers, waarbij de eigen kracht van de klant en ondersteuning vanuit zijn omgeving kan worden versterkt. Ondersteuning van mantelzorgers en verbeteren van samenwerken met beroepskrachten zijn daarvan een onderdeel.

Toepassingsgebied: Cluster woon-zorg en thuiszorg.

Beleid:

Wat wordt verstaan onder mantelzorg?

Mantelzorg is de zorg voor chronisch zieken, gehandicapten en hulpbehoevenden door naasten: familieleden, vrienden, kennissen en burens. Het gaat om langdurige zorg die onbetaald is. Doorgaans wordt van mantelzorg gesproken als de verzorging meer dan acht uur per week duurt, of langer dan drie maanden achtereen. (bron: Rijksoverheid). Heeft iemand minder zorg nodig, dan heet dat gebruikelijke zorg (Zorg die mensen in een huishouding redelijkerwijs aan elkaar kunnen geven- CIZ Protocol Gebruikelijke zorg).

Bij mantelzorg kan het ook gaan om activiteiten die normaliter door professionele medewerkers uitgevoerd (zouden kunnen) worden in het kader van de gestelde indicatie, de op grond van de indicatie te maken zorgafspraken en de aan de indicatiestelling gekoppelde (AWBZ-) financiering. Het kan bij mantelzorg dus concreet gaan om bijvoorbeeld lichamelijke verzorging of huishoudelijke ondersteuning.

Een mantelzorger is niet per definitie de eerste contactpersoon en andersom.

Verschil mantelzorger en vrijwilliger

Mantelzorg en vrijwilligers in de zorg wordt informele zorg genoemd (inclusief zelfzorg – alles wat iemand doet voor de eigen gezondheid) .

In het volgende schema wordt weergegeven welke verschillen er zijn tussen mantelzorger en vrijwilliger.

Verschillen tussen mantelzorgers en vrijwilligers (bron; Handreiking Zorg Beter met Vrijwilligers)

Mantelzorgers	Vrijwilligers
Mantelzorg ontstaat vanuit de directe relatie met de cliënt en is onbetaald en niet vanuit georganiseerd verband.	Vrijwilligers hebben – bij de start van hun werkzaamheden – geen persoonlijke relatie met de cliënt en werken vanuit onbetaald georganiseerd verband.
Mantelzorg overkomt je, je rolt erin	Vrijwilligerswerk is een bewuste keuze.
Een mantelzorger is beschikbaar als het nodig is en kan er niet zo maar mee stoppen.	Een vrijwilliger bepaalt zelf de hoeveelheid tijd. Een vrijwilliger kan afhaken als het werk te zwaar wordt.
Een mantelzorger doet wat nodig is.	Een vrijwilliger bepaalt zelf de aard van het werk.
Bij mantelzorg bestaat het gevaar voor psychische en lichamelijke overbelasting.	Vrijwilligerswerk wordt als ontspannend ervaren.
Mantelzorg kan het onderhouden van contacten beperken.	Vrijwilligerswerk breidt contacten uit
Mantelzorgers voelen zich vaak ondergewaardeerd.	Vrijwilligers voelen zich vaak gewaardeerd.
Mantelzorg wordt vanzelfsprekend gevonden.	Vrijwilligerswerk wordt 'mooi' gevonden.
Mantelzorgers zijn zelf aansprakelijk voor hun handelingen.	Vrijwilligers zijn niet zelf aansprakelijk voor hun handelingen, tenzij nalatig wordt gehandeld.

N.B. Er zijn ook overeenkomsten tussen mantelzorgers en vrijwilligers: Beiden ondersteunen, zorgen op basis van vrijwilligheid, niet afdwingbaar door de overheid. De motivatie komt voort uit liefde, behulpzaamheid, zich verantwoordelijk voelen voor een ander en er is geen vergoeding.

Van mantelzorgers naar vrijwilliger

Indien een mantelzorgers ook structureel ondersteuning biedt aan andere klant(en) van ZZWD dan het eigen familielid of vriend wordt dit in alle redelijkheid met betrokkenen besproken.

Als een mantelzorgers na overlijden van de persoon waar hij of zij mantelzorgers voor was iets wil blijven doen binnen ZZWD kan gevraagd worden of deze persoon nu vrijwilliger wil worden van de organisatie.

Regie ligt bij de klant

De wensen en behoeften van de klant vormen het vertrekpunt van ons handelen en de regie ligt bij de klant. Het is daarom dan ook dat de klant/bewoner/client bepaalt of mantelzorgers een bijdrage leveren c.q. blijven leveren in de zorgverlening. Er zal een beroep worden gedaan op mantelzorgers. Via de dialoog wordt bespreekbaar wat de mogelijkheden zijn die medewerkers en mantelzorgers samen kunnen bieden aan de klant. Aansluiten bij dat wat kan en dat wat nodig is. Dit wordt vastgelegd in de zorgafspraken; hierin wordt meegenomen waarin ZZWD vervangt, gerelateerd aan ZZP recht.

Positie mantelzorgers en klant

1. Mantelzorgers zijn belangrijk voor het welzijn van de klant (sociaal contact, praktische hulp);
2. Mantelzorg kan alleen als de klant dit wil (er is altijd afstemming met de klant vereist);
3. Klant en/of mantelzorgers voeren de regie.
4. Een klant heeft het recht om een mantelzorgers in te schakelen en een mantelzorgers heeft het recht om te zorgen.
5. Uitvoerende taken van mantelzorgers volgens richtlijnen Actiz.

Samenspel. In samenspel met beroepskrachten vervullen mantelzorgers vier rollen: (Expertisecentrum Mantelzorg)

1. de expert; mantelzorgers is deskundige van het leven van de zorgvrager (samenwerken)
2. de mede-of schaduwcliënt; mantelzorgers kan zelf ook klant worden door het zorgen (ondersteunen)
3. de partner in zorg; mantelzorgers willen vaak een stukje zorg in handen houden (faciliteren)
4. familielid; relatie waar de zorg op vaart (afstemmen)

Veranderende positie professional.

De professionele medewerker ondersteunt de klant, werkt samen met de klant en zijn of haar netwerk, zet waar nodig vrijwilligers in en stemt af met andere medewerkers. De medewerker zorgt ervoor dat de klant zich zo goed mogelijk kan redden, rekening houdend met het feit dat hij / zij niet alles zelf kan, dat mantelzorgers hun grenzen kunnen aangeven en dat sommige zorgtaken te complex zijn voor vrijwilligers.

In deze verbinding tussen professionele- en informele zorg worden medewerkers geschoold.

Ondersteuning mantelzorgers.

Het doel van de ondersteuning is om de draagkracht van de mantelzorgers in stand te houden of te vergroten en de draaglast te verminderen. ZZWD heeft oog voor preventie.

Ondersteuning vindt plaats door middel van respijtzorg, voorlichting, training, scholing, waar mogelijk in samenwerking met derden in de omgeving.